

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ministeren for handel, industri og søfart (Lis Groes): Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændringer i lov om danske skibes forsikring mod krigsfare.*

Forslaget går ud på, at der gives handelsministeren bemyndigelse til at forandre hjemstedet for „Krigsforsikringen af danske Skibe“ fra København til et andet sted inden for eller uden for landets grænser og til i så fald at give de fornødne regler med hensyn til instituttets ledelse m. v.

Forslaget er tiltrådt af instituttets bestyrelse.

Foranstaltninger af denne art vil naturligvis kun blive truffet under krigsforhold. Når forslaget fremsættes nu, skyldes det, at instituttet står overfor at underskrive en overenskomst med den engelske regering om danske skibes forsikring mod krigsfare under en eventuel ny krig, og denne overenskomst forudsætter, at forsikringsinstituttet i givet fald skal kunne ledes fra et andet sted end København, eventuelt fra et sted uden for landets grænser.

Jeg går ud fra, at tinget vil nedsætte et udvalg til behandling af forslaget, og jeg er villig til overfor dette udvalg at gøre nærmere rede for indholdet af den nævnte overenskomst.

Jeg tillader mig sluttelig at anmode om, at tinget vil give denne sag en hurtig behandling.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. Ingmar Wagner, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et tidligere anmeldt forslag til folketingsbeslutning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ingmar Wagner): Jeg har herved den ære for det høje ting på den kommunistiske gruppes vegne at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til sikring*

af de store årganges videregående faglige og boglige uddannelse.

Folketinget har i det sidste års tid, ikke mindst i forbindelse med behandlingen af den ny lærlingelov, beskæftiget sig med de mange problemer, der vil opstå for den unge generation, ja, for hele det danske samfund, når de store årgange møder frem efter endt skoleuddannelse enten for at få en videregående boglig uddannelse eller for at få en mere praktisk betonet uddannelse.

Problemerne i forbindelse hermed er blevet endevendt i en række kommissioner, og der er blevet udtalt mange gode ønsker om, at de bange forudannelser, som f. eks. ungdomskommissionen i sin tid havde om stor ungdomsarbejdsløshed eller i bedste fald et stort antal unge ufaglærte, ville blive gjort til skamme. Men betingelserne for, at denne situation ikke opstår, er, at der gøres en alvorlig, effektiv indsats fra samfundets side, og det er nu, der må handles. Vi har indtil nu stiftet bekendtskab med de store årgange unge i skolerne. 1957 bliver det hidtil største år i barneskolen med 592 000 elever, og i år går det første store kuld ud af skolen for at finde sig en plads i samfundslivet. I 1956 var antallet af 14-årige unge 66 000, i år bliver det ca. 75 000 for så i de kommende år at stige til 90 000. Der er indtil i dag gjort alt for lidt for at gøre det muligt at modtage disse mange unge, som vi vidste ville komme med alle deres retfærdige krav om arbejde og uddannelse. Der har tværtimod i de seneste år været ført en økonomisk politik her i landet, der er gået de store årgange imod. Vi har en massearbejdsløshed, der i høj grad besværliggør de unges beskæftigelsesmuligheder. I mange hjem næres der i dag berettiget bekymring for børnenes fremtid. For at ændre denne beklagelige situation må folkettinget kræve af regeringen, at den snarest tager initiativ til at udarbejde konkrete planer for og løsninger af ungdommens uddannelsesproblemer.

Det er ud fra denne opfattelse, at jeg på

[Ingmar Wagner.]

den kommunistiske gruppes vegne fremsætter dette forslag til folketingsbeslutning. Det omfatter 10 punkter, der indeholder de mest påkrævede opgaver. De bygger i høj grad på de løsninger, der er skitseret af ungdomskommissionen og senere af arbejdsmarkedskommissionen.

Først lidt om den faglige uddannelse. Den ny lærlingelov er jo nu en realitet, men der må sikres praktiske muligheder for, at den kan træde i kraft. Skal dagskolen gennemføres, må der udarbejdes planer om bygning af skoler. Det er den første betingelse for, at lovens bogstav kan blive efterlevet. Denne lærlingelov har ingenlunde betydet, at der er indgået et stigende antal nye læreforhold, tværtimod. I 1955 faldt antallet af nye læreforhold, og den samme sørgelige udvikling har vi været vidne til i 1956. Jeg skal ikke underkende, at arbejdsmarkedskommissionen har udført et stort stykke arbejde for at fremskaffe flere lærepladser, bl. a. gennem et dygtigt propagandaarbejde, men resultaterne viser, at denne virksomhed ikke slår til. Det private erhvervsliv er sig ikke sit ansvar bevidst, derfor må lovgivningsmagten træde til. Her gælder det vor ungdoms faglige kunnen og vort lands fortsatte håndværksmæssige og industrielle udvikling. Der må efter kommunisternes opfattelse ikke alene indføres forskoling i alle de fag, hvor det er muligt, for derigennem at gøre uddannelsen mere effektiv og skabe grundlag for nedsat læretid og dermed flere lærepladser; men endvidere er spørgsmålet om værkstedsskoler nu efter vor mening uhyre aktuelt; sådanne skoler er i dag et nødvendigt supplement til mesterlæren, hvis vi skal imødegå den nedgang i lærepladsernes antal, vi har været vidne til. Jeg ved godt, at nogle private virksomheder er gået i gang med opgaven, men alt viser, at dette ikke slår til; derfor må staten, eventuelt i samarbejde med erhvervslivet, påtage sig denne vigtige investering i fremtiden og ungdommen.

På baggrund af de stadig stigende krav, der i dag stilles til ungdommen, vil det være nødvendigt, at staten også sikrer former for videreuddannelse for de unge, hvem det ikke lykkedes at komme i lære. Det er

almindelig kendt, at folkeskolen ikke giver de unge det nødvendige grundlag for arbejdslivet; det er i hvert fald en anke, som arbejdsgiverne ustandselig fremfører over for de unge. Skolen for ufaglært ungdom har ikke været nogen succes, men det skyldes efter min opfattelse i høj grad dens organisering, bl. a. at den ikke er en dagskole, hvor undervisningen foregår inden for den normale arbejdstid, og således at der i denne tid udbetales fuld løn af arbejdsgiverne til de unge. De gode resultater, der mange steder høstes ved de arbejdstekniske skoler, viser, at der også ad denne vej er mulighed for at give den ufaglærte ungdom en uddannelse, som gør den mere kvalificeret i arbejdsprocessen og dermed giver de unge bedre betingelser for at sikre sig beskæftigelse i fremtiden.

Endelig er der den boglige uddannelse. Først nogle korte bemærkninger om gymnasieungdommen. For at gymnasierne fremover blot skal holde trit med udviklingen og sikre en procentvis lige så stor del af de store årganges ungdom en gymnasieuddannelse, som tilfældet var med ungdommen i 1955-56, skal der i de kommende år etableres 317 gymnasieklasser. Disse 317 nye klasser vil kræve 400 nye gymnasielærere samt lokaler, der svarer til ca. 25 nye gymnasier. Og dette betyder endda, at vi procentvis kun — jeg siger udtrykkelig: kun — fastholder det nuværende, forholdsvist lille antal gymnasieelever. Skal antallet øges, og skal der blive tale om uddannelsens demokratisering, ja, så skal der endnu mere til end det, jeg her har nævnt. Desuden må de økonomiske kår lettes ved, at der indføres en stipendieordning for gymnasister. Noget sådant var også forudset medtaget under ungdommens uddannelsesfond, men desværre afviste flertallet her i folketinget at gennemføre det.

Et større antal gymnasister — overhovedet, at der er flere unge, der ønsker en videregående uddannelse — vil meget hurtigt nødvendiggøre en udvidelse af universiteterne i København og Århus og af de andre højere læreanstalter. Af hensyn til Danmarks industrielle fremtid må der lægges særlig vægt på den tekniske uddannelse; såvel den, der gives på tek-

[Ingmar Wagner.]

nikum, som den, der gives på Danmarks tekniske højskole, må udvides. Danmark har, hvis det skal kunne følge med i den tekniske udvikling på automatiseringens og atomteknikkens områder, brug for langt flere ingeniører, end vi har i dag. Et stigende antal unge ønsker adgang til den polytekniske læreanstalt, men her er der en katastrofal pladsmangel. Ingeniørerne regner med, at industrien i fremtiden foruden ingeniører vil have brug for så mange teknikere, at der for hver enkelt ingeniør skal være fem-seks teknikere, d. v. s. at der også på dette grundlag er mulighed for nye uddannelsesformer. Men også her må der allerede nu sættes ind for at skaffe plads til de unge.

For at bedre skolens stilling, der har været uhyggeligt forsømt i de senere år, må der efter kommunisternes opfattelse opføres nye statsseminarier, særlig med henblik på et 8. skoleår, eller hvem ved, om vi, hvis vi følger trit med udviklingen, fremover også skal tage stilling til et 9. eller 10. skoleår, således som det er gennemført i andre lande.

En anden vigtig forudsætning for at betrygge de unges tilværelse under uddannelsen — og det gælder såvel den faglige som den bogligt betonedede — er, at ungdommens boligproblemer løses. På længere sigt vil det sige, at boligbyggeriet må stærkt forøges, men den rent øjeblikkelige opgave er, at der bygges langt flere ungdomskollegier, så man bl. a. ad denne vej kan løse de unges boligproblemer. Det er almindelig kendt, at ungdommen, og ikke mindst den studerende ungdom, lider under elendige boligforhold, og at de unge, hvis de er så heldige at få et sted at bo, ofte må leje sig ind på et værelse til en urimelig høj leje.

Så er der den økonomiske side af sagen. Jeg er vidende om, at loven om ungdommens uddannelsesfond skal til revision i folketinget senest i samlingen 1957-58, men det står klart allerede nu, at fonden må udvides betydeligt. Ifølge de oplysninger, jeg har fået, dækker de nuværende beløb ikke engang 50 pct. af det af universiteterne anslåede behov, d. v. s. at de unge, der i øjeblikket studerer, langtfra får

dækket de økonomiske krav, der melder sig for dem. Og sker der det, som må ske på grund af de store årgange, bør der allerede nu tages skridt til, at ungdommens uddannelsesfond udvides ganske betydeligt.

Til slut: det er almindelig kendt, at de unge piger har vanskeligt ved at finde en tilfredsstillende beskæftigelse. Dansk Kvindesamfund har lige gennemført en propagandakampagne for, at flere unge piger i fremtiden får en uddannelse. Det arbejde, der udføres fra den side, er godt, men det må også understøttes af lovgivningsmagten. Pigerne må på alle uddannelsesområder, hvor der er muligheder herfor, ligestilles med deres mandlige kammerater.

Jeg har nu kort trukket nogle af de 10 punkter op, som er indeholdt i vort forslag til folketingsbeslutning. Det haster med en løsning af disse problemer ikke alene for ungdommens skyld, men for hele Danmarks fremtids skyld, og jeg skal med disse ord anbefale dette forslag til folketingsbeslutning til en hurtig og velvillig behandling.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte forslag til folketingsbeslutning vil blive ømdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændringer i lov om kreditforeninger.

Valgt blev: *Erhard Jakobsen, Einer-Jensen, Holger Eriksen, Holger Larsen, K. Axel Nielsen, Chr. Rasmussen, Teichert, Chr. Thomsen, Heilesen, Peder Christensen (Rebild), Foged, Gideon, Sønderup, Thestrup, Reedtz-Thott, Erna Sørensen og Aage Fogh.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til folketingets vareforsyningsudvalg (i stedet for Poul Sørensen).

Valgt blev: *Aksel Møller.*

Den følgende sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2680, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B, sp. 207).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 80 stemmer mod 40; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om sygehusvæsenet [af Thisted Knudsen m. fl.].

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2705, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B, sp. 199).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 121 stemmer mod 6.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udbygning af Københavns lufthavn i Kastrup og opførelse af en ny hovedbygning m. v. på lufthavnen.

(Lovforslaget findes i tillæg A, sp. 1461, fremsættelsen i tidenden sp. 2645).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Horn: Hurtig transport er et af tidens mest fremtrædende krav. Vi kender det fra både land- og søtransporten. Hastigheden er sat betydeligt op og er en vigtig faktor ikke blot i selve transporterhvervet, men også i konkurrencen i erhvervslivet i det hele taget.

Der er foretaget betydelige investeringer i de seneste år i transportmidler til lands og til vands, og det tages som selvfølgelig. Lidt anderledes er det, når det gælder lufttransporten, fordi det endnu ikke er gået ind i befolkningens bevidsthed, at lufttransport allerede er en så betydelig faktor i transporterhvervet, at den såvel som de gamle transportmidler har krav på bevågenhed. Mange har tvivlet om, at lufttransporten nogen sinde ville blive andet end et sekundært transportmiddel, som skulle klare den mest hastende transport og transport for særlige grupper af mennesker. Men sådan er det jo ikke, tværtimod, vi kan i dag klart se, hvorledes lufttransporten først og fremmest på de længere afstande er fuldt jævnbyrdig med de gamle transportmidler, ligesom den på kortdistancerne har haft en betydelig terrænvinding.

Til belysning af dette vil jeg gerne fremholde de seneste resultater af lufttransportens udvikling, en udvikling, som viser nødvendigheden af gennemførelsen af det lovforslag, som her behandles. Det er jo en stor investering, der er tale om, og vi må bygge vor vurdering på et skøn over fremtiden. Lufttransporten viser en stadigt stigende kurve, både den interkontinentale, den europæiske og den indenrigske; det gælder både passager- og godstransport. De seneste tal, som foreligger, er fra driftsåret 1955-56, hvor det fløjne antal ton/km viser en stigning på 18 pct. — det er uden Sovjetunionen og Kina. Af ministerens fremsættelsestale ses det, at man regner med, at der siden 1946 har været en stigning på 16 pct., og da stigningen i det sidste driftsår ligger på omkring 18 pct., har luftfarten altså den samme tendens som elektricitetsforbruget og for øvrigt også automobilantallet: at stigningstakten er lidt større, end de opstillede prognoser hidtil har angivet. Antallet af passagerer er også